

Polgári eljárás a polgári Magyarországon

<http://www.majt.hu> --> oktatás -->
segédanyagok --> tanulási segédanyagok a tanszék
kurzusaihoz --> perjogok (statika és dinamika)

Honlapunkon megtalálhatják beszkenelve a korábbi tankönyvünk kiváló ábráit a per statikájáról és dinamikájáról. Érdemes letölteni, és azokkal együtt nézni az itt megtalálható információkat.

A rövid link: shorturl.at/rS479

A polgári perrendtartás előzményei

- **1848:** úriszék eltörlése, jogegyenlőség (azonos perképeség), de Pp. nem készült
- **1853:** neoabszolutizmus, osztrák polgári perrendtartás (Provisorische Zivilprozessordnung)
- **1861:** OBÉ, ITSZ --> 1848 előtti elavult szabályok visszaállítása

Az első, 1868-as polgári perrendtartás előtt a polgári korszak kapcsán három dátumot érdemes megjegyezni:

- 1848-ban nem készült Pp., de több olyan intézkedés is volt, ami összefüggésbe hozható ezzel: egyrészt az 1848:11. tc., amely eltörölte az úriszékek bírászkodási rendszerét, és emellett (és ezzel összefüggésben) a jogegyenlőség deklarálása, amely azonos perképeséget eredményezett (legalábbis elvi szinten biztosan).
- A neoabszolutizmus idején bevezették Magyarországon az osztrák BTK és PTK mellett az osztrák Pp-t is, amely számos előremutató intézkedést tartalmazott. Itt érdemes példaként említeni a periratok két példányban való kötelező benyújtását, ami egy dolog biztosan jelent: eddig nem volt ilyen (gondoljunk ebbe bele!). A korszak a perrendtartás kapcsán is azt a kettősséget jelentette, hogy politikai elnyomás és jogi fejlődés egyszerre volt jelen hazánkban. Természetesen a törvénynek voltak negatívumai is, amelyek még a feudális időszakból maradtak meg (túlzottan kötött bizonyítási eljárás).
- Az 1861-es Országbírói Értekezlet, és az elfogadott Ideiglenes Törvénykezési Szabályok az 1848 előtti állapotokhoz tértek vissza, ami egyértelműen visszalépést jelentett.

A polgári perrendtartás története

- **1868:54. törvénycikk** a polgári törvénykezési rendtartásról: az első (**konzervatív**) Pp.
- **1911:1. törvénycikk** a polgári perrendtartásról: a második (**modern**) Pp.
- **1952. évi III. törvény** a polgári perrendtartásról: a harmadik (**szocialista**) Pp.
- *(jogiforum.hu) (Új polgári perrendtartás készül – “2013-ban megtartotta első ülését a Polgári Perjogi Kodifikációs Főbizottság. A Főbizottság elnöki tisztségét Németh János professzor tölti be.”)*
- *(origo.hu) „Az Országgyűlés 2016. november 22-ei ülésén elfogadta az új Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt, amely 2018. január 1-jén lépett hatályba.”*
- **2016. évi CXXX. törvény** a polgári perrendtartásról: a negyedik (**demokratikus**) Pp.

Hazánkban máig (2020) négy polgári perrendtartás volt hatályban: ezek közül az első konzervatív, a második modern, a harmadik szocialista, a negyedik demokratikus, ha 1-1 jelzővel kellene illetni.

A negyedik (ma hatályos) Pp. kidolgozásában az ELTE professor emeritusa, Németh János játszott kiemelkedő szerepet.

A perjogi kódex szerkezete

- **Első rész: statikus rész**
  - Eljárási elvek, hatáskör, illetékesség
  - Perszemélyek
  - Perbeli iratok és cselekmények
- **Második rész: dinamikus rész**
  - A per lefolyása a keresetlevél benyújtásától a jogerős ítéletig, illetve a rendkívüli perorvoslatok
- **Harmadik rész: különleges eljárások**

Minden perjogi kódexnek két kötelező és egy eshetőleges része van. Az első a statikus rész, ami az eljárási elveket tartalmazza, a második pedig a dinamikus rész, ami meg magát az eljárást a legelejétől a végéig. Itt felhívnom a figyelmet, hogy az eljárás vége nem 'az ítélet', ahogy vizsgán sokan szokták mondani, hanem egyrészt a jogerős ítélet, másrészt az esetleges rendkívüli perorvoslatok is ide tartoznak. E két rész minden kódexben megtalálható, így ha a per statikájáról vagy dinamikájáról beszélünk, ezeket értjük alatta. A harmadik rész, az esetleges különleges, speciális eljárások világa nem minden kódex része: korszaktól, országtól, jogi berendezkedéstől függően kerül bele.

Perbeli személyek

- **Főszemélyek:**

Felperes - alperes (akár **pertársaság**: *“Több fél együtt perelhet, vagy együtt vonható perbe, ha a per tárgya közös jog, illetőleg kötelezettség”*)

- **Mellékszemélyek:**

1. Harmadik személyek: **Főbeavatkozó – mellékbeavatkozó** („A ki valamely dolgot vagy jogot, a mely iránt más személyek közt per van folyamatban, egészben vagy részben maga részére követel, jogát a per jogerős eldöntéséig **főbeavatkozási perrel** érvényesítheti.” – “A ki jogilag érdekelve van abban, hogy más személyek között folyamatban levő per az egyik fél javára dőljön el, a fél pernyertességének elősegítése céljából a perbe beavatkozhatik (**mellékbeavatkozás**).”)

2. **Tanúk**

3. Perbeli képviselők: **törvényes képviselő** (hozzátartozó), **ügyleti képviselő** (ügyvéd)

- **Hivatalos személyek:**

1. Ügydöntő személyek: **bíró, esküdt**

2. Segédszemélyzet: **szakértő, tolmács, jegyzőkönyvvezető**

A perbeli személye három csoportra osztható: főszemélyek, mellékszemélyek és hivatalos személyek. A főszemélyek közül azt, aki a pert kezdeményezi, felperesnek, aki ellen a pert megindítják, alperesnek nevezzük. A felperesi szerep általában önként vállalt perbeli pozíció, míg az alperesi szerep rákényszerített. Magyar klasszikus megfogalmazása szerint “...a felperes az, aki a pert kéri, helyesebben, aki úgy rendelkezik, hogy per legyen.” Mindkét oldalon állhat több személy is, ebben az esetben pertársaságról beszélünk (itt fontos, hogy a per tárgya közös jog vagy kötelezettség legyen!).

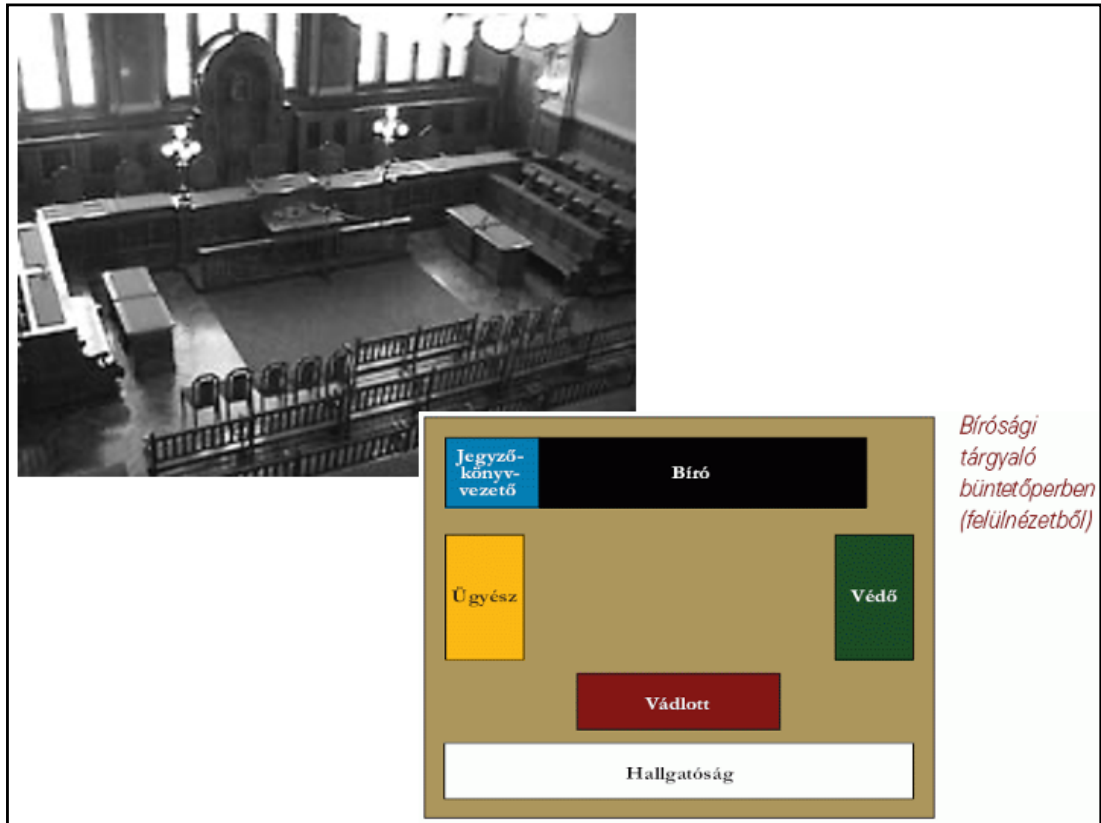
A mellékszemélyek közül a harmadik személyek vagy az alperes vagy a felperes oldalán, a fél pernyertességének elősegítése miatt kvázi ‘beszállnak’ a perbe (pl. úgy gondolja, hogy a dolog, ami miatt két fél perli egymást, igazából az övé). Ugyanitt említhetjük a tanúkat (itt fontos kiemelni, hogy ebben a polgári korszakban már klasszikus tanúzásról, és nem a feudális tanúbizonyosság jellegű részvételről beszélünk), illetve a perbeli képviselőket (ennek két típusa a törvényes és az ügyleti képviselő).

A hivatalos személyek alkotják a harmadik kört. Egyrészt, akik a per végeredményére érdemi befolyással vannak a döntést illetően, másrészt pedig a segédszemélyzet, akik valamilyen módon az eljárást segítik (azaz nem segédszemélyzet ebben az aspektusban a bírósági portás vagy takarító sem 😊)

A résztvevő személyek elhelyezkedése polgári perben (felülnézetből)

Egy klasszikus polgári perbeli tárgyalóterem.

Ugyanez egy büntetőperben. Az elrendezési logika pontosan ugyanaz, csak mások a szereplők.

Joghatóság

- **Hatáskör:** vertikális tagozódás
(*egyéb hatóság / bíróság / különös bíróságok*)
- **Illetékesség:** területi alapon (*földrajzi munkamegosztás*)
  - Alperes rendes lakóhelye, székhelye, szállása
  - Felperes rendes lakóhelye, székhelye, szállása
  - Per tárgyának fekvése
  - Ügylet helye
  - Alávetés

A joghatóság kapcsán a korabeli hatásköri és illetékességi szabályokat érdemes megvizsgálni. A hatáskör, amikor vertikálisan az dől el, hogy egyáltalán a vitás kérdést bíróság bírálja-e el. Azaz, hogy milyen típusú intézményre van szükség a (jog)vita eldöntésére: hatóság, általános bíróság vagy valamiféle különös bíróság. Ha általános bíróság, akkor még mindig a hatásköri kérdés állapítja meg, hogy melyik bíróság járjon el. Ezután jön a horizontális tagozódás, a területi alapú illetékesség. Itt egy sortartó felsorolást szoktak általában nézni. Felhívom a figyelmet, hogy a hatáskör és az illetékesség minden Pp. esetében elég gyakran változik, így ezeket mindig külön-külön meg kell nézni a különböző törvényekben.

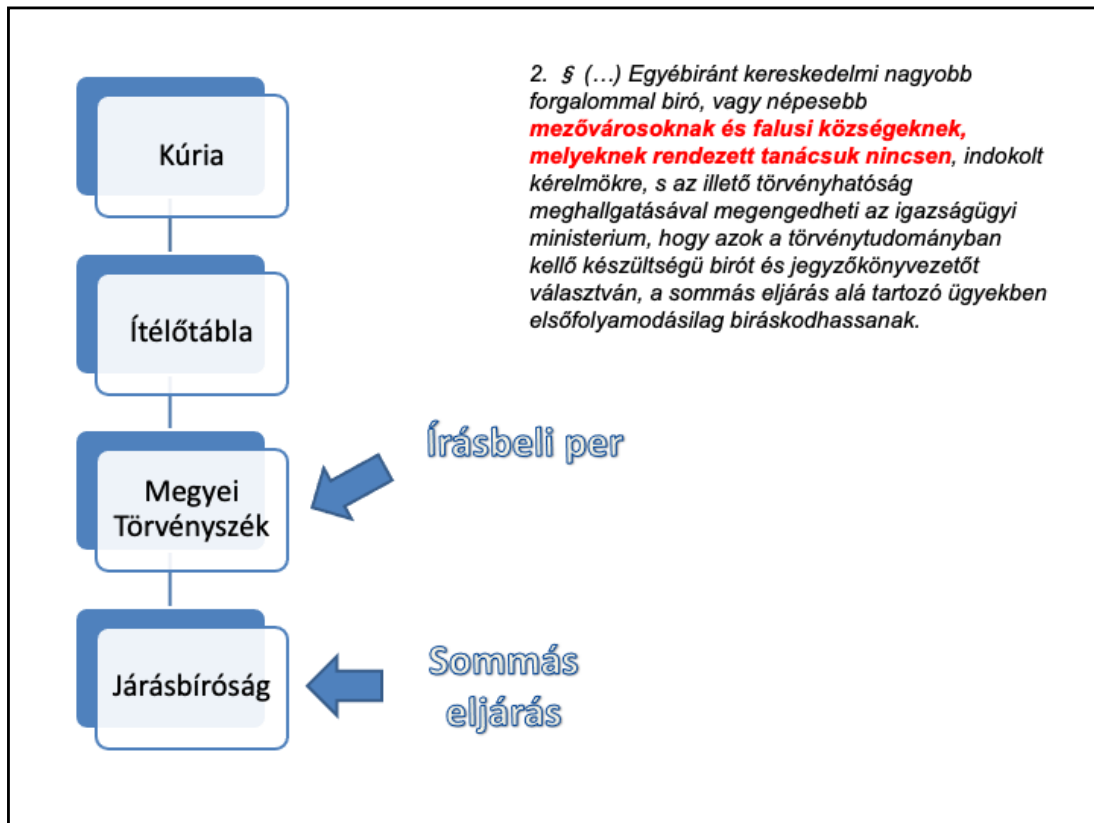

A korszak főbb hatásköri kérdései a bírósági szervezetrendszer alapján. Azaz először pl. eldől, hogy az ügyet a járásbíróság fogja elbírálni (hatáskör), majd utána eldől, hogy melyik területi járásbíróság (illetékesség).

1868:54. tc.

- Polgári törvénykezési rendtartásról - 594 §
- Eljárás a felek kérelmére indult
- Eljárás során jogegyenlőség (korábbi rendi állás nem számított)
- **Sommás eljárás vagy írásbeli per**

Az első (**konzervatív**) Pp., amely majdnem 600 paragrafusból állt (azaz még a korszak jogszabályai közül is a terjedelmesebbek közé tartozott). Fontos változás, hogy az eljárás a felek kérelmére, azaz keresetre indul, hivatalból nem. Két típusú eljárást ismert: a sommál eljárást és az írásbeli pert. Sommás eljárással bírálták el a 300 Ft értéken aluli pertárgyértékű vagy teljesen egyértelmű kereseteket.

A sommás eljárások a járásbíróságok előtt folytak, az alábbi jellegzetességekkel:

- Szóbeli keresetindítás lehetősége
- A tárgyalás szóbeli és nyilvános
- Felek bizonyítékokat magukkal viszik a tárgyalásra
- Azonnali tanúmeghallgatás
- Egyeztetést kísérlet meg a bíró (egyesbíró)
- Ha sikertelen, akkor alperesi „védekezés”/ellenkereset
- Eljárás berekesztése után azonnali ítélethirdetés

Azaz ez a típus eljárás gyors volt és szóbeli. A cél az volt, hogy a jogkereső felek mielőbb (‘azonnal’) megoldást kapjanak az állam részéről a felmerült vitás kérdéseikben.

Kiemelendő ugyanakkor a törvény 2. paragrafusa, amely a járásbíróságok alatti szinteknek (mezővárosok, falvak) is megengedte az ítélezést az ilyen eljárásokban, ami igazából egyrészt mutatja ezen ügyek csekély súlyát, másrészt jogilag igazából nem négyfokú, hanem de facto ötfokú bírósági szervezetrendszer működött.

1868:54. tc.

- **Írásbeli per (rendes eljárás)**
- Nyilvános eljárás (**102. §** *A rendes eljárás útján befejezett perek előadása nyilvános.*)
- **De (!):** tanácskozás és ítélethozatal zárt ülésen

Amennyiben nem álltak fenn a sommás eljárás feltételei, akkor rendes, írásbeli eljárást folytattak le. Itt az egész eljárás az írásbeliségre épült (kereset – ellenirat – válasz – viszontválasz – ítélet). Az eljárások a megyei törvényszékeken indultak meg.

1868:54. tc.

- **Bizonyítási eszközök:** beismerés (nem visszavonható!), okirat, tanúvallomás, bírói szemle (szakértőkkel), eskü (**221. §** *Eskü általi bizonyítást (...) csak akkor rendeljen a bíró, ha a bizonyítás a döntő tényköörülményekre nézve más módon nem eszközölhető.*)
- Perorvoslat: **fellebbezés** (ítélet ellen) és **semmisségi panasz** (eljárásjogi hiba esetén)

A bizonyítási eszközök ismerősek lehetnek egy mai jogásznak is: a 'bizonyítékok királynője', a beismerő vallomás (itt: beismerés) volt a legfontosabb közülök. Kiemelendő, hogy nem volt visszavonható. Ugyanakkor a bizonyítékok között még megtaláljuk – feudális maradványként, mintegy bizonyítva, hogy a jogi korszakok is egymásra épülnek, és érthetetlenek egymás nélkül – az esküt is – amit azonban csak akkor lehetett használni, ha másik, modernebb, elfogadottabb bizonyítási eszköz nem állt rendelkezésre.

Perorvoslat két féle létezett a törvény szabályai alapján: a (nem jogerős) ítélet elleni fellebbezés és – eljárásjogi hiba esetén – a semmisségi panasz, amelyet a Kúrián működő semmítőszékhez közvetlenül kellett/lehetett benyújtani.

- 1893:18. tc. a sommás eljárásról: további egyszerűsítések
- Egyre nagyobb a különbség a modern (szóbeli) sommás eljárás és a nehézkes (írásbeli) per között.
- --> **teljes terület reformja és egységesítése vált szükségessé**

Ha nem lett volna elég egyértelmű, akkorra 1893-ra mindenkinek újfent kiderült: a sommás eljárás gyors, szóbeli és olcsó, míg a rendes eljárás pont ezek ellenkezője. Mit csinál a magyar jogalkotó? Nyilván tovább egyszerűsíti az egyszerűt, aminek nagyon alacsony a pertárgyértéke, azaz bármilyen modern, kevesen tudják igénybe venni. Így egyre nagyobb a különbség a modern (szóbeli) sommás eljárás és a nehézkes (írásbeli) per között.

Emellett bizonyos területek saját eljárásjogi szabályokat kaptak, így például a váltó- és kereskedelmi eljárásokra. Azaz egységesítés helyett csak tovább bonyolódott és (borzasztó szóval) zavarosodott a helyzet.

Ahhoz, hogy elérjék a kívánt célt, azaz az eljárások jelentős gyorsítását, egy komplett reform volt szükséges. Az írásbeliségre épülő 1868:54. tc. már nem felelt meg a kor igényeinek. Így a reform eredménye lett a második (**modern**) Pp.

1911:1. tc.

- Polgári perrendtartásról - 792 §
- A korszak törvényalkotói tevékenységének egyik legsikerültebb alkotása
- Eljárásjogi garanciák megjelenése és beépülése
- Hatályba lépés: 1915. január 1.

A törvény maga egy jogi monstrum majdnem 800 paragrafussal, de ne feledjük, hogy több mint 40 évig szolgálja a magyar lakosságot! A modern eljárásjogi garanciák (lásd következő diákon) itt jelennek meg először, és innen fejtik ki hatásukat a teljes magyar jogrendszerre. A felkészülésre majdnem négy év állt rendelkezésre, ugyanis 1915-ben lépett csak hatályba.

A perjogi kódex elvei I.

- **Közvetlenség**
- **Szóbeliség**
- **Nyilvánosság**

A következő három slide-on az 1911-es kódex legfontosabb alapelveit láthatják. Ezek közül kiemelhetőek az alábbiak:

Közvetlenség: a legfontosabb, hogy az eljárási cselekmények a bíróság előtt történjenek.

Szóbeliség: csak az iránymód, ami a bíró előtt került előadásra/felolvasásra.

Nyilvánosság: a főszabály az eljárás nyilvánossága, a kivételszabály (a törvényi szabályozás vagy a bíró döntése alapján) a zárt ülés (gondoljunk csak egy házassági bontóperre, nem biztos, hogy minden – személyes és anyagi – részlet a nagyvilágra tartozik...).

A perjogi kódex elvei II.

- **Rendelkezési elv**
- **Pervezetési jogkör**
- **Pertakarékosság**

A rendelkezési elv két dolgot is jelent: 1. az eljárás kérelemre indul, nem hivatalból, és 2. az eljárás során felek szabadon rendelkezhetnek perbeli jogosultságaikkal (pl. egyezséget köthetnek bármikor, amit – ha nem sért jogszabályi rendelkezést – a bíróságnak el kell fogadnia). Azaz röviden ez azt jelenti, hogy a felek az ügy gazdái, nem az állami intézmény.

A bíró széles körű pervezetési jogkörrel rendelkezik, nem pusztán szemlélő résztvevője az eljárásnak (vessék ezt össze a feudális eljárásokkal!)

A pertakarékosság jogszabályba illesztésével pedig lehetőséget kap a bíró, hogy a perhúzó taktikák ellen felléphessen (pl. hivatalból gyorsíthatja az eljárást bizonyítás elrendelésével).

A perjogi kódex elvei III.

- **Tárgyalási elv**
- **Szabad bírói mérlegelés elve**
- **Magyar nyelvhasználat (229. § *Ha akár a tárgyalás folyamán, akár azon kívül oly személy hallgatandó meg, a ki magyarul nem tud, tolmácsot kell alkalmazni. A jegyzőkönyvbe nem magyar nyelven csak egyes kifejezéseket és csak akkor szabad felvenni, ha ezt a bíróság az ügyre nézve fontosnak itéli; a nem magyar nyelven felvett kifejezés kapcsán ennek fordítása is jegyzőkönyvbe veendő.*)**

Tárgyalási elv azt jelenti, hogy az eljárás tényanyagát és bizonyító eszközeit a felek szolgáltatják, nem a bíróság. Amit a felek a bíróság elé tárnak, azt a bíróság felhasználhatja, de egyéb bizonyítékok beszerzése nem kötelezettsége.

A szabad bírói mérlegelés elve kapcsán megemlíthetjük, hogy a bizonyítékok bizonyító erejéről való döntés teljes mértékben a bíró kezében van, azaz nincsenáltalánosan kötött erejű bizonyítás, mint a korábbi évszázadokban sokszor. Ugyanakkor bizonyos esetekben a bíró mégis kötve van (pl. közokiratok, perbeli elismerés). Azaz azt mondhatjuk, hogy a korábbi főszabály kiegészítő szabállyá változott.

1911:1. tc.

III. CZIM: Eljárás az elsőfolyamodásu bíróságok előtt

- **Keresetlevél**
- **Idéző végzés** --> *litis pendentia* beállása
- **Perfelvétel** (*felperes nem* jelenik meg = nem adott be keresetet, *alperes nem* jelenik meg = mulasztás = kereseti kérelemben való elmarasztalás)
--> ha *mindkettő megjelenik* --> 1. alperesi pergátló (alaki) kifogások majd 2. felperesi keresetismertetés és 3. alperesi érdemi válasz (lehet elismerő vagy ellenkérelmes) = perbe bocsátkozás

Magát az eljárást a törvény III. címében lehet megtalálni (Eljárás az elsőfolyamodásu bíróságok előtt). Itt az elsőfolyamodású kifejezés a mai elsőfokú eljárásnak feleltethető meg.

Az eljárás – mint fentebb láttuk – kérelemre indul, azaz a keresetlevél benyújtásával. Ebben szerepelnek a követelések, a tények és a bizonyítékok. A bíróság ennek alapján és ezután idéző végzést bocsát ki, amivel beáll a perfüggőség, a *litis pendentia*. Külön szabály van arra, ha valamelyik fél nem jelenik meg az első tárgyalási napon: amennyiben a felperes nem jelenik meg, akkor úgy tekintik, mintha nem adott volna be keresetet (hiszen ha annyira sem fontos neki, hogy elmenjen, akkor valószínűleg nem volt annyira fontos, míg ha az alperes nem jelenik meg, az mulasztásnak minősül és elmarasztalják a kereset kérelemben - a logika ugyanaz: ha annyira nem fontos neki, hogy védekezzen vagy előadja a saját érveit, akkor valószínűleg nem annyira fontos neki vagy nincs igaza). Ezt hívjuk perfelvételi szakasznak. Itt dől el, hogy megtörténik-e a perbe bocsátkozás. Ha mindkét fél megjelenik, akkor három lépés még mindig van: 1. alperesi pergátló (alaki, azaz nem jogi!) kifogások, majd 2. felperesi keresetismertetés és 3. alperesi érdemi válasz (lehet elismerő vagy ellenkérelmes). Ha ez mind megvolt, akkor történik meg a perbe bocsátkozás, és a vitás kérdés jogi vizsgálata.

1911:1. tc.

- Érdemleges tárgyalás (**bizonyításfelvétel** és érdemleges ítélet)
  - bizonyítás teher: **269. §**
  - (fő)bizonyítással szemben helye volt ellenbizonyításnak
  - bizonyítási eszközök: elismerés, okirat, tanúvallomás, szemle, szakértők, peres fél eskü alatti kihallgatása (régik eskü helyett **368. § (...)** *ha döntő ténykörülményre nézve a bizonyíték kiegészítése szükséges, vagy ha más bizonyíték egyáltalában nem áll rendelkezésre.*)
  - szabad bírói mérlegelés

A következő szakasz az érdemi tárgyalás, aminek szintén két része van: a bizonyításfelvétel és az érdemleges ítélet.

A bizonyítási teher kapcsán elmondható, hogy – a mai szabályozáshoz hasonlóan – “A bizonyítás azt a felet terheli, a kinek érdekében áll, hogy a bíróság az állított tényt valószínűsítse.” (269. §)

A bizonyítási eszközök sokat nem változtak a korábbi Pp.-hez képest, de megfigyelhető, hogy az eskü használata további szűkítésre kerül, azaz szép lassan kopik ki a jogrendszerből (és veszi át teljes mértékben a helyét a tanúvallomás).

A szabad bírói mérlegelés kapcsán lásd: A perjogi kódex elvei III.

1911:1. tc.

- Érdemleges tárgyalás (bizonyításfelvétel és **érdemleges ítélet**)

- Ítéletek fajtái:

387. § *Ha a per érdeme végeldöntésre alkalmas, a bíróság **végítélettel** határoz.*

387. § ***Elkülönített végítéletet** hoz a bíróság akkor, ha egy eljárásba egyesített több per közül csupán egy is alkalmas a végeldöntésre és a többi perre nézve el kell halasztani a tárgyalást.*

388. § *Ha több követelés közül, a melyek egy keresetlevélben vannak érvényesítve, csupán egy is alkalmas a végeldöntésre, továbbá ha a kereseti követelésnek (...) csupán egy része alkalmas a végeldöntésre: a bíróság **részítéletet** hozhat.*

Az érdemleges tárgyalás második szakasza a bizonyítékok felvétele utáni ítélethozatal.

Az ítélet két részből áll: rendelkező rész és indoklás (ez utóbbiban szerepeltetni kell a tényállást is).

Az ítélet kihirdetésekor nem kell a teljes ítéletet felolvasni, elég a rendelkező részt. Ugyanakkor később a teljes ítéletet kézbesítés útján is közölni kellett a felekkel.

A törvény három típusú ítéletet különböztet meg (ezek az ítéletek fajtái): végítélet, elkülönített végítélet és részítélet.

1911:1. tc.

IV. CZIM: Fellebvitel

- **Felfolyamodás** (eljárási végzések ellen)
- **Fellebbezés** --> főszabály = *szóbeli tárgyalás*,
kivételszabály = *nyilvános előadás*
- Felülvizsgálat (fellebbviteli bíróság ítélete elleni jogorvoslat) --> "harmadfok"
- Perújítás --> **563. §**

A törvény IV. címe Fellebvitel címszó alatt tárgyalja a perorvoslati lehetőségeket. Ezek közül négyet ismert: a felfolyamodást, a fellebbezést, a felülvizsgálatot és a perújítást. Felfolyamodással az eljárás során a bíróság által hozott eljárási végzésekkel szemben lehetett élni (azaz nem az ítélettel szemben!) – pl. "A keresetlevél kijavítását elrendelő végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye." (140. §) A felfolyamodás határideje nyolc nap.

Fellebbezésre az ítélet közlésétől (azaz nem a meghozatalától!) számított 15 napon belül van lehetőség:

"481. § A fellebbezést az elsőbíróságnál írásban kell benyújtani. A fellebbezésnek magában kell foglalnia:

1. az ítélet megjelölését, a mely ellen a fellebbezést intézik;
2. a fellebbezés kijelentését;
3. határozott kérelmet, annak a kijelentésével, hogy a fellebbező az ítéletet egész terjedelmében, vagy mely részében támadja meg.

Helytelen elnevezés esetében a fellebbvitelt tartalma szerint kell megítélni."

1911:1. tc.

IV. CZIM: Fellebvitel

- Felfolyamodás (eljárési végzések ellen)
- **Fellebbezés** --> főszabály = *szóbeli tárgyalás*,
kivételszabály = *nyilvános előadás*
- **Felülvizsgálat** (fellebbviteli bíróság ítélete elleni jogorvoslat) --> "harmadfok"
- Perújítás --> **563. §**

A fellebbezési eljárás főszabály szerint szóbeli, a felek meghallgatásával. Amennyiben a fellebbező fél lemondott a szóbeli tárgyalásról, akkor (kivételszabály!) az iratanyag alapján úgynevezett nyilvános előadásban történik a fellebbezés elbírálása. A fellebbviteli bíróságnak négy lehetősége van:

- helybenhagyja az elsőfokú ítéletet
- megváltoztatja az elsőfokú ítéletet
- megszünteti az eljárást (pl. pergátló körülmény állt fenn)
- új eljárásra kötelezi az elsőfokú bíróságot

Felülvizsgálat a fellebbviteli bíróság ítélete elleni jogorvoslat. Erre az ítélet közlésétől (azaz nem a meghozatalától!) számított 15 napon belül van lehetőség. (520. § "A fellebbezési bíróságok ítéletei ellen (...) felülvizsgálatnak van helye.") Ez kvázi a harmadfok volt a bírósági rendszerben.

1911:1. tc.

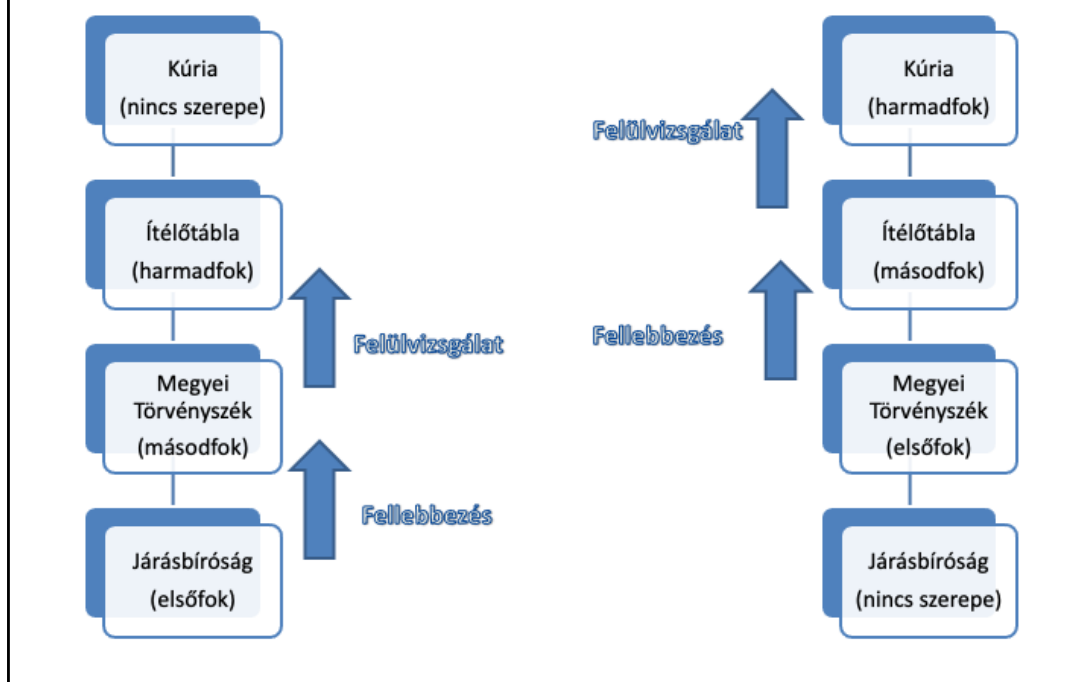
IV. CZIM: Fellebvitel

- Felfolyamodás (eljárási végzések ellen)
- Fellebbezés --> főszabály = *szóbeli tárgyalás*,
kivételszabály = *nyilvános előadás*
- Felülvizsgálat (fellebbviteli bíróság ítélete elleni jogorvoslat) --> "harmadfok"
- **Perújítás** --> **563. §**

A negyedik lehetőség pedig a jogerős végítélet vagy részítélet után benyújtott perújítás. Erre egy 12 pontból álló taxatív (!) lista alapján van csak lehetőség nagyon súlyos problémák fennállása esetén, mint pl: "ha az ítélőbíróság nem volt szabályszerűen alakítva" vagy "ha olyan fél, a kinek perbeli cselekvőképessége nem volt, az eljárásban nem törvényes képviselő által vett részt". Ennél fontosabb és a leggyakoribb az, amit a köznyelv csak új bizonyíték felmerülésének nevez, azaz "ha a fél az alapperben előadott vagy elő nem adott tényre vonatkozó oly bizonyítékot, ugyszintén ha olyan jogerős birói vagy közigazgatási határozatot vagy egyességet hoz fel, a melyet az alapperben nem használt, és a mely részére az ügy érdemében kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna".

Háromfokú eljárás

476. § **Fellebbezésnek** a törvényszék, mint elsőbíróság, és a járásbíróság ítéletei ellen van helye, kivéve, ha a törvény a fellebbezést kizárja.

-----

525. § A **felülvizsgálati** biráskodást a kir. ítéltáblának, mint fellebbezési bíróságnak ítélete felett a kir. Curia gyakorolja.

525. § A kir. törvényszéknek mint fellebbezési bíróságnak ítélete felett a **felülvizsgálati** biráskodást (...) az illetékes kir. ítéltábla gyakorolja.

1952. évi III. törvény

- Már egy másik történet...

A harmadik Pp.-nk már a kommunista diktatúra terméke, így a polgári korszak jogi garanciáit mind egy szálig eltörölte vagy kiüresítette. De ez már egy másik történet...

Köszönöm a figyelmüket!